

Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsen

Diarienummer: 13KS/0047

Datum: 2013-02-04
Handläggare: Thomas Andersson
Ekonomi- och upphandlingsavdelningen
thomas.andersson@varmdo.se

Yttrande över rapport Uppföljning av Avtalstrohet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner förslaget till yttrande till revisorerna.

Beslutsnivå

Kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Revisorerna har genomfört en uppföljande granskning av avtalstroheten i kommunen.

Ärendebeskrivning

KPMG har av Värmdö kommuns revisorer haft i uppdrag att utföra en uppföljande granskning av avtalstroheten i kommunen. Granskningen är delvis en uppföljning av en tidigare genomförd analys av avtalstroheten som rapporterades i december 2011.

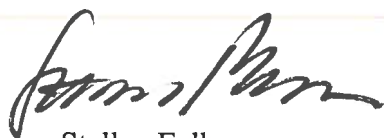
Revisionen begär yttrande med svar om vidtagna eller planerade åtgärder.

Förvaltningens synpunkter/yttrande

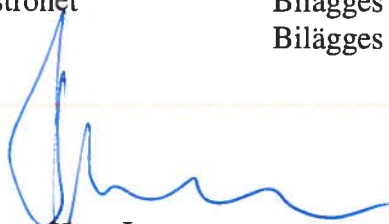
Förslag till yttrande till revisorerna bilägges.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilägges/bilägges ej
1	Rapport Uppföljning av avtalstrohet	Bilägges
2	Förslag till yttrande	Bilägges

Stellan Folkesson
kommundirektör

Hans Ivarsson
ekonomichef

Yttrande

Värmdö kommuns revisorer

Diarienummer: 13KS/0047

Datum: 2013-02-04

Handläggare: Thomas Andersson

Ekonomi- och upphandlingsavdelningen

thomas.andersson@varmdo.se

Yttrande över rapport Uppföljning av Avtalstrohet

KPMG har på uppdrag av Värmdö kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en uppföljande granskning av avtalstroheten i kommunen. Granskningen är delvis en uppföljning av tidigare genomförd analys av avtalstroheten som rapporterades i december 2011. Revisionen begär yttrande med svar om vidtagna eller planerade åtgärder.

Kommunstyrelsen lämnar följande yttrande:

Strategisk inriktning och konkreta åtgärder

Frågan om avtalstrohet är viktig och för kommunen en väsentlig del i att åstadkomma en professionell inköpsprocess. Kommunen bör arbeta med frågan både lång- och kortsiktigt. Följande kan anföras:

Ny inköbspolicy och e-handel

Projektet, som handlar om att införa e-handel, är grundläggande för att uppnå en effektiv och väl strukturerad inköpsprocess. Inom ramen för projektet har kommunen under 2012 haft samtal och kontakter med konsultföretag samt leverantören (Logica) av kommunens ekonomisystem, som innehåller en inköpsmodul. Därvid har slutsatsen blivit att kommunen först bör arbeta fram en inköbspolicy och efter detta gå vidare i e-handelsprojektet. Under senhösten 2012 slöts ett avtal med konsultföretaget EVRY med uppdraget att hjälpa till med att arbeta fram en gemensam inköbspolicy för Värmdö kommun. Uppdraget pågår för närvarande och består i intervjuer med ledning och verksamheter för att identifiera behov och processer. Under mars månad kommer tre olika arbetsgrupper arbeta med processmodulering av inköpsprocessen och konkretisering av en ny policy. Ett förslag till inköbspolicy för Värmdö kommun beräknas kunna presenteras under april månad 2013.

Ambitionen är sedan att med hjälp av den nya inköspolicyn ta kommunen från ett nuläge till ett nyläge avseende inköpsprocessen samt att införa ett systemstöd för

effektivare inköp med matchning mot e-faktura och en bättre uppföljning och kontroll över genomförda inköp.

Konkreta åtgärder på kort sikt

Avtal och avtalskatalog

Avgörande för att kommunen ska kunna upprätthålla god avtalstrohet är att det finns bra kännedom i organisationen om tecknade avtal och att dessa är lättillgängliga. Ett arbete pågår med strukturering och kategorisering av den gemensamma avtalskatalogen för att underlätta för inköpare att hitta rätt avtal/ramavtal.

Från december 2011 till december 2012 har antalet avtal i avtalskatalogen ökat med 330 stycken från 180 till 510. Det gör att katalogen nu täcker ett väsentligt större område än tidigare.

Under 2012 har ett 80-tal upphandlingar slutförts.

Utbildning

En annan viktig ambition är att genom utbildningsinsatser höja kompetensen inom upphandling. Upphandlingsenheten bidrar med utbildningsinsatser i chefsintroduktionsprogram och chefsutvecklingsprogram. Utbildning har genomförts för Socialnämndens ledamöter och för ledamöterna av Finansieringsnämnden för utbildning. Under 2013 kommer ytterligare utbildning att genomföras i chefernas ekonomiutbildningsprogram.

Operativt focus

Upphandlingsenheten bemannas idag av en chef och två handläggare. Året präglades av stark fokusering på operativt arbete för att genomföra upphandlingar, förlänga avtal, följa upp avtal samt stödja verksamheterna i avtalsuppföljningar och förhandlingar.

Ny kreditupplysningstjänst

Före sommaren byttes dåvarande leverantör av kreditupplysningar (Creditsafe) ut mot Businesscheck. Dels för att tidigare leverantör i vissa fall visat sig otillräcklig och dels för att Businesscheck kan anslutas direkt till upphandlingssystemet e-avrop. Det innebär att kontroller vid upphandling blir effektivare och säkrare samt att samtliga leverantörer i avtalskatalogen ständigt bevakas, avseende obetalda skatter, skulder hos kronofogden, konkurser och andra avvikelser som medför en förändrad rating. Vid avvikelser får avtalsansvarig e-post från systemet och kan direkt gå in och kontrollera berörd leverantör.

Konkret har det inneburit att upphandlingsenheten vid ett flertal tillfällen kunnat varna verksamheter för risker med anlitandet av vissa leverantörer.

Tidigare har skatteverkets service använts för att identifiera leverantörer som innebär risker för kommunen att handla av. Uppföljning har varit tidskrävande och uppgifterna har inte sällan haft en förklaring eller dementerats av skatteverket efter samtal.

Ny kontroll av samtliga leverantörer

Under hösten 2012 har ett avtal om leverantörskontroller träffats med företaget Inyett. Tjänsten innebär i korthet en digital kontroll av genomförda betalningar och omfattar samtliga betalningsmottagare, inte bara avtalsleverantörer.

Varningslistan omfattar bl.a. parametrarna; betalningar till bluffföretag, betalningar till företag i konkurs eller likvidation, företag med skatteskulder och skuldsaldo hos kronofogdemyndigheten, företag som enligt Inyett's klassificering har hög risk, onormalt stora utbetalningar baserat på historik, misstänkta dubbelbetalningar (samma OCR) m.m.

Varningarna kommer någon minut efter det att betalningsuppdraget har skickats vilket ger möjlighet att återkalla betalningar som skett felaktigt, i ett mycket tidigt skede.

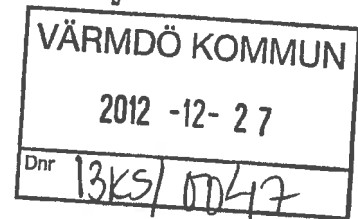
Kontroll av att inköp enbart sker utifrån upphandlade avtal

Revisionen påpekar behovet av att säkerställa en tillräcklig intern kontroll för att undvika källor och anledningar till brist på upphandling före inköp. Det finns anledning att instämma i denna uppfattning. Koncentrationen ligger på att utveckla kommunens inköpsprocesser, troligen med förändring av inköpsorganisationen i någon form, och genom e-handel (inköps-/ beställarmodul). Det är, som vi bedömer det, en förutsättning för att kommunen ska kunna göra kostnadseffektiva inköp, ha bra kontroll och god avtalstrohet.

Monica Pettersson
kommunstyrelsens ordförande

Stellan Folkesson
kommundirektör

Reg. Handl.: Hans I

Värmdö kommun
Kommunrevisionen

2012-12-19

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige – för kännedom

Uppföljning av avtalstrohet

KPMG har på uppdrag av Värmdö kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en uppföljande granskning av avtalstroheten i kommunen. Granskningen är delvis en uppföljning av en tidigare genomförd analys av avtalstroheten som rapporterades i december 2011.

Av kommunens yttrande över den tidigare analysen 2012-02-09 framgår bl.a. att – ”det finns ett tydligt behov i kommunen av att samordna inköpsprocessen, samla kommunens avtal i en gemensam avtalskatalog, begränsa antalet beställningar och minska antalet leverantörer.” Revisionen bedömde att yttrandet saknade konkreta åtgärder i närtid för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll för att undvika källor och anledningar till brist på upphandling före inköp.

Revisionen bedömde att kommunens yttrande över den tidigare analysen saknade konkreta åtgärder i närtid för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll för att undvika källor och anledningar till brist på upphandling före inköp.

Vår granskning visar att det inte görs interna kontroller av att inköp enbart sker från leverantörer som kommunen har upphandlade avtal med. Vår granskning visar också på sex fall av direktupphandlingar (med reservation för att vi inte erhållit svar från samtliga berörda verksamheter). Revisionen anser att samtliga enheter bör ha uppföljning och rutiner som säkerställer en tillräcklig styrning och intern kontroll av rutiner kring upphandling för att undvika otillåtna direktupphandlingar och bättre utnyttja konkurrensen.

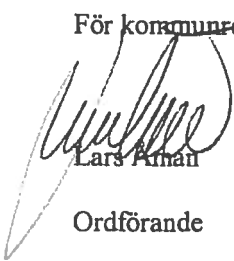
Kommunens upphandlingspolicy anger att upphandlingar och upphandlingskontrakt aktivt ska följas upp, såväl inom verksamheter som övergripande på koncernnivå, avseende ekonomiskt utfall, krav som angivits i avtalet och krav som ställts på varan/tjänsten och leverantören vid upphandlingstillfället. Upphandlingsenheten har under 2012 bidragit med utbildningsinsatser i chefsintroduktions- och chefsutvecklingsprogram. Chefsutbildningsprogrammen kommer enligt uppgift att fortsätta även 2013. Upphandlingsenheten har inte utvärderat till vilken grad utbildningssatsningarna bidragit till att minska risken för att inköp inom kommunen görs av icke avtalsbundna leverantörer.

Kommunen använder en ny kreditupplysningstjänst som innebär att samtliga leverantörer i kommunens avtalskatalog bevakas avseende obetalda skatter, skulder hos kronofogden, konkurser m.m. Enligt kommunen finns det fortfarande ett stort antal avtal som ligger utanför den gemensamma avtalskatalogen, vilket också bekräftas genom vår granskning. Revisionen anser att bevakningen bör omfatta samtliga leverantörer.

När det gäller e-handelsprojektet har kontakter tagits med olika konsultföretag. Detta har enligt kommunen resulterat i ett beslut om att först utarbeta en inköbspolicy och därefter gå vidare i e-handelsprojektet. Enligt uppgift finns ca 300 000 kr avsatta i 2012 års budget för en förstudie i e-handelsprojektet. Målsättningen är att i första hand skapa ett förslag till inköbspolicy som kan fastställas av kommunfullmäktige under 2013. Inget konkret arbete har ännu påbörjats men ambitionen är enligt kommunens upphandlingschef, att en konsult ska anlitas för detta under senhösten 2012.

Revisionen begär yttrande över bifogad rapport med svar om vidtagna eller planerade åtgärder senast 2013-03-31

För kommunrevisionen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Lars Arman', is written over the printed name.

Lars Arman

Ordförande

Värmdö kommun

**Granskning av avtalstrohet –
uppföljande granskning**

Revisionsrapport

KPMG AB

2012-12-03

Antal sidor: 6

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Bakgrund	2
3.	Syfte och avgränsning	2
4.	Metod	3
5.	Lagen om offentlig upphandling	3
6.	Upphandlingsfunktionen i Värmdö kommun	3
6.1	Interna regler och styrdokument	3
6.2	Intern kontroll, registervård och utbildning	4
6.3	Stickprovskontroll	5

1. Sammanfattning

Vi har på uppdrag av Värmdö kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en uppföljning av en tidigare genomförd analys av avtalstroheten i kommunen.

Revisionen bedömde att kommunens yttrande över den tidigare analysen saknade konkreta åtgärder i närtid för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll för att undvika källor och anledningar till brist på upphandling före inköp.

Vår granskning visar att det inte görs interna kontroller av att inköp enbart sker från leverantörer som kommunen har upphandlade avtal med. Vår granskning visar också på sex fall av direktupphandlingar (med reservation för att vi inte erhållit svar från samtliga berörda verksamheter). Revisionen anser att samtliga enheter bör ha uppföljning och rutiner som säkerställer en tillräcklig styrning och intern kontroll av rutiner kring upphandling för att undvika otillåtna direktupphandlingar och bättre utnyttja konkurrensen.

Kommunens upphandlingspolicy anger att upphandlingar och upphandlingskontrakt aktivt ska följas upp, såväl inom verksamheter som övergripande på koncernnivå, avseende ekonomiskt utfall, krav som angivits i avtalet och krav som ställts på varan/tjänsten och leverantören vid upphandlingstillfället. Upphandlingsenheten har under 2012 bidragit med utbildningsinsatser i chefsintroduktions- och chefsutvecklingsprogram. Chefsutbildningsprogrammen kommer enligt uppgift att fortsätta även 2013. Upphandlingsenheten har inte utvärderat till vilken grad utbildningsinsatserna bidragit till att minska risken för att inköp inom kommunen görs av icke avtalsbundna leverantörer.

Kommunen använder en ny kreditupplysningstjänst som innebär att samtliga leverantörer i kommunens avtalskatalog bevakas avseende obetalda skatter, skulder hos kronofogden, konkurser m.m. Enligt kommunen finns det fortfarande ett stort antal avtal som ligger utanför den gemensamma avtalskatalogen, vilket också bekräftas genom vår granskning. Revisionen anser att bevakningen bör omfatta samtliga leverantörer.

När det gäller e-handelsprojektet har kontakter tagits med olika konsultföretag. Detta har enligt kommunen resulterat i ett beslut om att först utarbeta en inköbspolicy och därefter gå vidare i e-handelsprojektet. Enligt uppgift finns ca 300 000 kr avsatta i 2012 års budget för en förstudie i e-handelsprojektet. Målsättningen är att i första hand skapa ett förslag till inköbspolicy som kan fastställas av kommunfullmäktige under 2013. Inget konkret arbete har ännu påbörjats men ambitionen är enligt kommunens upphandlingschef, att en konsult ska anlitas för detta under senhösten 2012.

2. Bakgrund

Vi har på uppdrag av Värmdö kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en uppföljning av en tidigare genomförd analys av avtalstroheten i kommunen¹.

Den tidigare analysen visade bl.a. att en allt för liten andel av de leverantörer som det görs inköp från är bundna vid centralt *kända* och *förtecknade* avtal med kommunen, att en inte oväsentlig mängd leverantörer är registrerade med fler än en möjlig betalningsväg samt att registervården av leverantörsregistret är undermålig, vilket bevisas av att bolag i konkurs och under likvidation inte har spärrats för registrering och/eller betalning.

Av kommunens yttrande över den tidigare analysen 2012-02-09 framgår bl.a. att – ”det finns ett tydligt behov i kommunen av att samordna inköpsprocessen, samla kommunens avtal i en gemensam avtalskatalog, begränsa antalet beställningar och minska antalet leverantörer.” Vidare uttrycks att upphandlingsenheten bör samordna avtalskatalogen för hela kommunen samt behov av en ny inköspolicy. Ett arbete hade påbörjats med att utreda förutsättningarna för att införa ett e-handelssystem.

Revisionen bedömde att yttrandet saknade konkreta åtgärder i närtid för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll och undvika källor och anledningar till brist på upphandling före inköp. En god kontroll över upphandlingar och inköp bör eftersträvas även under tiden nya system och rutiner införs.

Revisionen ansåg att det fanns en fortsatt risk för att inköp görs av icke avtalsbundna leverantörer och att det är väsentligt att kommunen identifierar orsaken till och ansvaret för eventuella avtalslösa inköp. Eventuella brister bör motverkas med exempelvis utökad utbildning och information.

3. Syfte och avgränsning

Syftet med granskningen är att ge svar på följande frågeställningar:

- Vilka interimistiska rutiner och kontroller har införts under utredandet, för att minimera risken för avtalslösa inköp?
- Har skatteverkets stöd för registervårdande insatser använts? Vad har detta i så fall resulterat i och vilka lärdomar har ansvariga dragit av denna åtgärd?
- Var befinner sig kommunen i sin utredning om alternativt införande av ett e-handelssystem?
- Har kommunen antagit en ny inköspolicy med tillämpningsföreskrifter? Är policyn ändamålsenlig? Alternativt när bedöms en sådan inköspolicy kunna beslutas av kommunfullmäktige?
- Vilka utbildningssatsningar har genomförts eller är planerade framöver?
- Kan fortsatt avtalslösa inköp identifieras?

¹ Värmdö kommun – Analysrapport avtalstrohet (13/12 2011) KPMG.

4. Metod

För att besvara granskningens frågeställningar har vi förutom dokumentstudier och intervjuer, inriktat oss på analys av ett antal beloppsmässigt större leverantörer i reskontran; jämförelse med avtalsregister, dvs. finns tecknade avtal med dessa leverantörer.

5. Lagen om offentlig upphandling

Allmänna inköp av varor och tjänster i kommuner m.fl. regleras i Lagen (2007:1091) om offentlig upphandling. Från den 1 januari 2012 gäller nya tröskelvärden vid offentlig upphandling². De nya värdena gäller i två år, dvs. fram till 2013-12-31.

Detta påverkar även beloppsgränsen för direktupphandlingar genomförda enligt LOU, vilket är 15 % av tröskelvärdet för kommuner och landsting (även för statliga myndigheter), dvs. 284 631 kr. För inköp som överstiger detta belopp ska konkurrensutsättning ske. Värdet av ett kontrakt beräknas exklusive moms och för avtalets hela löptid inklusive optioner och förlängningsklausuler. Upprepade upphandlingar av samma typ av varor och tjänster under ett kalenderår ska sammanräknas. Ramavtal är tillåtna och ska upphandlas med samma gränsbelopp.

Tilldelningsbeslut efter upphandling kan överklagas. Skadestånd kan yrkas av leverantör som anser sig ha lidit skada. Konkurrensverket kan utdöma en upphandlingsskadeavgift på högst 10 % av kontraktsvärdet, maximalt 10 miljoner kr.

6. Upphandlingsfunktionen i Värmdö kommun

6.1 Interna regler och styrdokument

Av kommunens gemensamma bestämmelser för nämnder och styrelser, beslutade av kommunfullmäktige 2010 och reviderade 2012, framgår att samtliga inköp ska ske genom avrop från ramavtal. I det fall ramavtal saknas skall inköp ske i enlighet med kommunens upphandlingspolicy. Av upphandlingspolicyn framgår att kommunen tillämpar lagens nedre gräns för direktupphandling, 284 tkr (2012).

Av policyn framgår vidare att kommunen tecknar ramavtal för varor och tjänster som köps frekvent. Ramavtalsupphandlingar genomförs av den centrala upphandlingsfunktionen i nära samråd med berörda verksamheter och ska präglas av delaktighet. Ramavtalen är bindande och ska alltid utnyttjas vid beställningar av varor och tjänster inom det aktuella området. När ramavtal tecknas med flera leverantörer ska dessa antingen rangordnas eller konkurrensutsättas en andra gång vid beställning; formen anges i ramavtalen. Har leverantörerna rangordnats ska rangordningen följas vid beställning. Vid en andra konkurrensutsättning ska alltid ske samråd mellan berörd verksamhet och den centrala upphandlingsfunktionen.

Ansaret för verksamhetsspecifika upphandlingar ligger hos verksamheten, stöd och råd ges av den centrala upphandlingsfunktionen. Förfrågningsunderlag bör granskas av den centrala upp-

² Tröskelvärdena för varor och A-tjänster är 1 897 540 kronor (200 000 euro) för kommuner och landsting och deras bolag m.fl.

handlingsfunktionen. Vid upphandling, vars värde överstiger tröskelvärde för varor och tjänster, ska den centrala funktionen granska förfrågningsunderlaget.

Direktupphandling får ske om det saknas ramavtal och upphandlingens värde är lågt eller det finns synnerliga skäl. Genomförandet bör så långt som möjligt utföras på ett sådant sätt att konkurrenssituationen upprätthålls. Lämpligen gör man det genom att inhämta offerter från flera potentiella leverantörer och dokumenterar detta. Vid direktupphandlingar ska lagstiftningens och kommunens övergripande krav på affärsmässighet, samordning och miljökrav iaktas.

Lågt värde ska i kommunen anses vara belopp understigande 15 procent av tröskelvärde för varor och tjänster, om inte annat framgår av lag. Vid beräkning av värdet ska optioner och förlängningsklausuler inkluderas liksom andra i kommunen planerade anskaffningar av samma slag. Om värdet överstiger två prisbasbelopp ska pris- och/eller kvalitetsuppgifter från minst tre aktörer tas in om det finns tillräckligt många som kan uppfylla det efterfrågade behovet. Leverantörskontroll enligt gällande lag ska göras. Motiv till direktupphandling, anbudsgivare, motiv till beslut och beslut ska dokumenteras och diarieföras.

Vid brådskande och oförutsedda behov som kommunen inte själv kunnat råda över får direktupphandling med åberopande av synnerliga skäl genomföras. Användandet av synnerliga skäl förutsätter samråd med kommunens centrala upphandlingsfunktion.

6.2 Intern kontroll, registervård och utbildning

Upphandlingsfunktionen ingår i ekonomienheten vid kommunledningskontoret och består idag av en upphandlingschef och två handläggare. Av kommunens upphandlingspolicy framgår att den centrala upphandlingsfunktionen ansvarar för framtagande av riktlinjer inom upphandlings- och inköpsområdet, uppföljning och spridande av information av ramavtal etc.

För att underlätta för inköpare att hitta kommunens avtal/ramavtal pågår inom upphandlingsenheten ett arbete med att skapa en tydligare struktur i avtalskatalogen. Enligt uppgift finns redan en ny struktur på plats men arbetet fortgår kontinuerligt. Idag görs inga interna kontroller av att inköp enbart sker från leverantörer som kommunen har upphandlade avtal med.

Av kommunens upphandlingspolicy framgår att den upphandlande verksamheten ansvarar för kontroll av att anbudsgivare/sökande sköter sina förpliktelser avseende skatter och sociala avgifter. Kontrollansvaret gäller under hela avtalsperioden.

Kommunen har tidigare använt skatteverkets förebyggande information med uppgifter ur de offentliga skatteregistren. Uppföljningen var dock tidskrävande varför tjänsten avslutades. Sedan sommaren 2012 använder kommunen en ny kreditupplysningstjänst som kan anslutas direkt till kommunens databas för avtal och aktuella upphandlingar (*e-avrop*). Tjänsten innebär att samtliga leverantörer i kommunens avtalskatalog bevakas avseende obetalda skatter, skulder hos kronofogden, konkurser och andra avvikelser.

Ytterligare en leverantörskontrolltjänst håller på att införas som ska bidra till säkrare leverantörsbetalningar. Tjänsten analyserar kommunens betalfiler och varnar om eventuella felbetalningar. Varningslistan omfattar bl.a. företag i konkurs eller likvidation, skatteskulder och skuldsaldo hos kronofogdemyndigheten m.m. Varningarna ger kommunen en möjlighet att återkalla felaktiga betalningar.

Kommunens upphandlingspolicy anger att upphandlingar och upphandlingskontrakt (avtal) aktivt ska följas upp, såväl inom verksamheter som övergripande på koncernnivå, avseende ekonomiskt utfall, krav som angivits i avtalet och krav som ställts på varan/tjänsten och leverantören vid upphandlingstillfället.

Av intervjuerna framgår att upphandlingsenheten bidrar med utbildningsinsatser i chefsintroduktions- och chefsutvecklingsprogram. Under 2012 har detta skett vid fyra tillfällen och berört ett 40-tal chefer. Chefsutbildningsprogrammen kommer enligt uppgift att fortsätta även 2013. Under 2012 har utbildningar också genomförts för social- och finansieringsnämndens ledamöter. Upphandlingsenheten har inte utvärderat till vilken grad utbildningssatsningarna bidragit till att minska risken för att inköp inom kommunen görs av icke avtalsbundna leverantörer.

Extern information

Kommunen anordnar frukostmöten i samverkan med medlemmar i bl.a. Värmdö företagarförening. Under 2012 har frukostmöten genomförts vid tre tillfällen. I samband med dessa har kommunen informerat om kommunens upphandlingar och avtalskatalog samt hur företagen kan registrera sig i systemen för att få information och lämna anbud i upphandlingar. Även utbildning i LOU har genomförts. Kommunens hemsida har också utvecklats för att underlätta för anbudsgivare att hitta pågående upphandlingar och kommunens publika ramavtal. En enklare instruktion om hur leverantörer lämnar elektroniska anbud har också införts på hemsidan. Under årets företagarmässa i Gustavsberg erbjöds konkret hjälp med registrering i kommunens upphandlingssystem *e-avrop*³.

6.3 Stickprovskontroll

Vi har erhållit en förteckning över leverantörer där inköp gjorts med 700 000 kr eller mer under perioden januari – 15 november 2012, totalt 266 leverantörer. Ur denna lista har vi tagit 20 stickprov. Av dessa 20 stickprov var 6 leverantörer inlagda i kommunens avtalsdatabas/katalog och 12 avtal/offert etc. fanns tillgängliga hos verksamheterna.

Enligt kommunen finns det fortfarande ett stort antal avtal som ligger utanför den gemensamma avtalskatalogen⁴, vilket också bekräftas genom vår granskning. Inget konkret arbete görs idag för att få in samtliga avtal i avtalskatalogen. Det finns heller ingen uttalad ambition om när man räknar med att avtalskatalogen ska vara komplett.

Av upphandlingspolicyn framgår att kommunen tillämpar lagens nedre gräns för direktupphandling, 284 tkr (2012). Direktupphandling får ske om det saknas ramavtal och upphandlingens värde är lågt eller det finns synnerliga skäl. Genomförandet bör så långt som möjligt utföras på ett sådant sätt att konkurrenssituationen upprätthålls. Motiv till direktupphandling, anbudsgivare, motiv till beslut och beslut ska dokumenteras och diarieföras. Vid brådskande och oförutsedda behov som kommunen inte själv kunnat råda över får direktupphandling med återopande av synnerliga skäl genomföras. Användandet av synnerliga skäl förutsätter samråd med kommunens centrala upphandlingsfunktion (se avsnitt 6.1.ovan).

³ E-avrop är kommunens databas för avtal och upphandlingar.

⁴ Vid granskningstillfället finns drygt 290 avtal inlagda i avtalskatalogen och ett 60-tal upphandlingar pågår.

Vår granskning visar på sex fall av direktupphandlingar (med reservation för att vi inte erhållit svar från samtliga berörda verksamheter) enligt nedanstående förteckning med verksamheternas kommentarer:

Leverantör	Kommentar	Mnkr ⁵
Fasticon Kompetens, inhyring av bygglovshandläggare.	<i>Direktupphandling.</i> Avtal jan-juni 2012. Enligt kommunen förelåg synnerliga skäl då många bygglovshandläggare slutat och det var svårt att rekrytera.	1,4
NCC Roads AB, asfaltsarbeten i rondellen vid Ålstäket.	<i>Direktupphandling.</i> Avtal saknas. Efter VA-arbeten uppstod sättningar i asfalten. Trafikverket krävde att dessa skulle åtgärdas omedelbart. Kommunen valde därför, tillsammans med trafikverket, att anlita deras driftentreprenör, som de har på ramavtal. Kommunen hade i det läget inte haft tid att genomföra en upphandling med tanke på de trafikproblem som uppstod. Formerna för hur arbetet skulle genomföras diskuterades endast muntligt på plats.	1,2
N Bengtsson Byggnads AB, renovering av lektionssalar Värmdö gymnasium.	<i>Offert.</i> Skolan hyr lokalerna av Sisab och får inte göra några ingrepp i byggnaden utan deras godkännande. I det här fallet har skolan samrått med ägaren och fått deras godkännande att anlita företaget.	1,0
Dalens Mur o Puts AB, fasadrenovering Keramiskt Centrum.	<i>Beställning.</i> Hittills ingen kommentar från kommunen om upphandlingsform.	0,9
D Sundberg, taxibåttransporter hemtjänst 2012.	<i>Avtal saknas.</i> Hittills ingen kommentar från kommunen om upphandlingsform.	0,9
Hålls Gräv AB, efterbehandling av förorenat område.	<i>Entreprenadkontrakt.</i> Hittills ingen kommentar från kommunen om upphandlingsform.	0,7

Revisionen anser att samtliga enheter bör ha uppföljning och rutiner som säkerställer en tillräcklig styrning och intern kontroll av rutiner kring upphandling för att undvika otillåtna direktupphandlingar och bättre utnyttja konkurrensen.

KPMG, som ovan

Mats Lundberg
Kundansvarig

Monica Rådestad
Certifierad kommunal revisor

⁵ Belopp inklusive moms.